04/03/2019

Αποκαλυπτήρια μνημείου για το Ολοκαύτωμα των εβραίων Αλεξανδρουπολιτών

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Αλεξανδρουπόλεως

Το μεσημέρι της Κυριακής της Απόκρεω, στις 3 Μαρτίου 2019, πραγματοποιήθηκαν στην Πλατεία του Μητροπολιτικού Ναού του Αγιου Νικολαου στην Αλεξανδρούπολη, τα αποκαλυπτήρια του Μνημείου Ολοκαυτώματος «*αφιερωμένου στην ευάριθμη εβραϊκή κοινότητα των αειμνήστων συμπολιτών μας, οι οποίοι εκτοπίστηκαν στα ναζιστικά στρατόπεδα συγκέντρωσης τον Μάρτιο του 1943 όπου και εξολοθρεύθησαν*».

Το Μνημείο ανηγέρθη σε συνεργασία της Ιεράς Μητροπόλεως Αλεξανδρουπόλεως και του Δήμου Αλεξανδρουπόλεως δίπλα στο μνημείο των Ρώσων στρατιωτών «σ*τα πλαίσια της αναδιφήσεως, της καταγραφής, της αναδείξεως και της προβολής των πολυποίκιλων ψηφίδων που συγκρότησαν τις απαρχές της πολυπολιτισμικής πόλεώς μας*», όπως χαρακτηριστικά ανέφερε η πρόσκληση της εκδηλώσεως. Το μνημείο είναι αφιερωμένο στους 150 περίπου Εβραίους της Αλεξανδρούπολης που στις 3 και 4 Μαρτίου του 1943 συνελήφθησαν και οδηγήθηκαν σε γερμανικά στρατόπεδα συγκέντρωσης, όπου οι 146 εξ αυτών εκτελέστηκαν.

Στα εγκαίνια παρέστη η Πρέσβυς του Ισραήλ στην Ελλάδα, κα. Ιρίτ Μπεν-Άμπα Βιτάλε, ο Γενικός Γραμματέας του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος κ. Βίκτωρ Ελιέζερ, εβραίοι πανεπιστημιακοί καθηγητές, καθώς και μία οικογένεια 5 αδελφών απογόνων ενός εκ των διασωθέντων εβραίων του Ολοκαυτώματος.

Επίσης, παρέστησαν οι πολιτικές και στρατιωτικές αρχές της περιοχής.
Πριν τα αποκαλυπτήρια του μνημείου έγιναν ομιλίες από την μέλη της οικογένειας του διασωθέντος εβραίου, την κ. Πρέσβυ, τον Γεν. Γραμματέα του ΚΙΣΕ, τον κ. Δήμαρχο και τον Μητροπολίτη μας κ. Άνθιμο.
Τα αποκαλυπτήρια του μνημείου έκαναν η κα. Πρέσβυς, ο Μητροπολίτης μας, ο κ. Δήμαρχος και ο κ. Γενικός Γραμματέας του ΚΙΣΕ.

Ιστορικά στοιχεία των εβραίων της Αλεξανδρούπολης

Η Αλεξανδρούπολη είναι μία από τις νεότερες πόλεις της περιοχής. Ιδρύθηκε ως Δεδέ – αγάτς, μετά το 1850, ύστερα από τη δημιουργία της σιδηροδρομικής γραμμής που συνέδεε την Ευρώπη με την Ανατολία, υπήρξε δε κομβικό κέντρο της γραμμής αυτής. Σύντομα, γύρω από το σιδηροδρομικό σταθμό άρχισε η εγκατάσταση πλήθους ανθρώπων, η συρροή των οποίων αυξάνονταν λόγω της προνομιούχου θέσης της νέας πόλης.

Στον οικισμό εγκαταστάθηκαν άτομα προερχόμενα από τις διαφορετικές θρησκευτικές ομάδες και εθνότητες της τότε Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Γι΄ αυτό άλλωστε στην πόλη υπάρχουν ως σήμερα Αρμενική εκκλησία και κοινότητα, καθώς και αντίστοιχη Ρωμαιοκαθολική, μοναδική σ΄ όλη την περιοχή και στις μέρες μας πλέον φθίνουσα. Φυσικό ήταν, μαζί με τις άλλες ομάδες, να εγκατασταθούν και Ισραηλίτες, οι οποίοι ως ένα εκ των πλέον δραστήριων στοιχείων του νεοελληνικού κράτους ανέπτυξαν αξιόλογη επιχειρηματική δράση.

Σχηματίσθηκε λοιπόν ολιγάριθμη Ισραηλιτική Κοινότητα που μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή συρρικνώθηκε. Διατηρούσε Συναγωγή που βρισκόταν στη σημερινή οδό Μαζαράκη, σε οίκημα το οποίο μεταγενέστερα, μετά τη διάλυση της Κοινότητας, χρησιμοποιήθηκε ως Χριστιανική Εστία.

Τα μέλη της Κοινότητας ασχολούνταν με το εμπόριο (ιδίως στους παραδοσιακούς κλάδους των υφασμάτων και των υαλικών) και ορισμένοι εργάζονταν ως αργυραμοιβοί (σαράφηδες). Ανάμεσα στα ονόματα παλιών Αλεξανδρουπολιτών συγκαταλέγονται και τα εβραϊκά Ρεϊτάν, Μουίς, Ματαλών, Γκερών, Χάτεμ, Μπαλούλ.

Στις αρχές της τραγικής δεκαετίας του 1940, οι Εβραίοι της Αλεξανδρούπολης ήταν περίπου 150.

Οι Εβραίοι της Αλεξανδρούπολης, μαζί με τους ομοθρήσκους τους όλων των περιοχών της Θράκης και της Ανατολικής Μακεδονίας, συνελήφθησαν το βράδυ της 3ης Μαρτίου 1943 από τις Γερμανο-Βουλγαρικές Αρχές Κατοχής και εστάλησαν στα ναζιστικά στρατόπεδα του θανάτου, όπου και εξοντώθηκαν. Μόνον 4 Εβραίοι της Αλεξανδρούπολης επέζησαν του Ολοκαυτώματος.